

శ్రీః
శ్రీమతే రామానుజాయ నమః
శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః
శ్రీసీతాలక్ష్మణభరతశత్రుఘ్నహనుమత్సమేత శ్రీరామచంద్ర పరబ్రహ్మణే నమః

శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే యుద్ధకాండే

॥ ఏకాదశాధికశతతమః సర్గః ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

శ్రీ రంగరామానుజ మహాదేశికన్

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

శ్రీః

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః

శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః

శ్రీసీతాలక్ష్మణభరతశత్రుఘ్నహనుమత్సమేత శ్రీరామచంద్ర పరబ్రహ్మణే నమః

॥ ఏకాదశాధికశతతమః సర్గః ॥

మందోదర్యా విలాపో రావణశవస్య దాహశ్చ

తాసాం విలపమానానాం తదా రాక్షసయోషితాం ।
జ్యేష్ఠపత్నీ ప్రియా దీనా భర్తారం సముదైక్షత ॥ 6.111.1 ॥

దశగ్రీవం హతం దృష్ట్వా రామేణాచింత్యకర్మణా ।
పతిం మందోదరీ తత్ర కృపణా పర్యదేవయత్ ॥ 6.111.2 ॥

నను నామ మహాబాహో తవ వైశ్రవణానుజ ।
క్రుద్ధస్య ప్రముఖే స్థాతుం త్రస్యత్యపి పురందరః ॥ 6.111.3 ॥

ఋషయశ్చ మహంతోఽపి గంధర్వాశ్చ యశస్వినః ।
నను నామ తవోద్వేగాచ్చారణాశ్చ దిశో గతాః ॥ 6.111.4 ॥

స త్వం మానుషమాత్రేణ రామేణ యుధి నిర్జితః ।
న వ్యపత్రపసే రాజన్ కిమిదం రాక్షసేశ్వర ॥ 6.111.5 ॥

కథం త్రైలోక్యమాక్రమ్య శ్రియా వీర్యేణ చాన్వితం ।
అవిషహ్యం జఘాన త్వాం మానుషో వనగోచరః ॥ 6.111.6 ॥

మానుషాణామవిషయే చరతః కామరూపిణః ।
వినాశస్తవ రామేణ సంయుగే నోపపద్యతే ॥ 6.111.7 ॥

న చైతత్ కర్మ రామస్య శ్రద్ధధామి చమూముఖే |
సర్వతః సముపేతస్య తవ తేనాభిమర్షణం || 6.111.8 ||

అథవా రామరూపేణ కృతాంతః స్వయమాగతః |
మాయాం తవ వినాశాయ విధాయాప్రతితర్కితాం || 6.111.9 ||

అథవా వాసవేన త్వం ధర్షితోఽసి మహాబల |
వాసవస్య తు కా శక్తిస్త్వాం ద్రష్టుమపి సంయుగే || 6.111.10 ||

మహాబలం మహావీర్యం దేవశత్రుం మహౌజసం |
వ్యక్తమేష మహాయోగీ పరమాత్మా సనాతనః || 6.111.11 ||

అనాదిమధ్యనిధనో మహతః పరమో మహాన్ |
తమసః పరమో ధాతా శంఖచక్రగదాధరః || 6.111.12 ||

శ్రీవత్సవక్షా నిత్యశ్రీరజయ్యః శాశ్వతో ధ్రువః |
మానుషం రూపమాస్థాయ విష్ణుః సత్యపరాక్రమః || 6.111.13 ||

సర్వైః పరివృతో దేవైర్వానరత్వముపాగతైః |
సర్వలోకేశ్వరః శ్రీమాన్ లోకానాం హితకామ్యయా || 6.111.14 ||

స రాక్షసపరీవారం దేవశత్రుం భయావహం |
ఇంద్రియాణి పురా జిత్వా జితం త్రిభువనం త్వయా || 6.111.15 ||

స్మరద్భిరివ తద్ వైరమింద్రియైరేవ నిర్జితః |
యదైవ హి జనస్థానే రాక్షసైర్బహుభిర్వృతః || 6.111.16 ||

ఖరస్తు నిహతో భ్రాతా తదా రామో న మానుషః |
యదైవ నగరీం లంకాం దుష్ప్రవేశాం సురైరపి || 6.111.17 ||

ప్రవిష్టో హనుమాన్ వీర్యాత్ తదైవ వ్యథితా వయం |
క్రియతామవిరోధశ్చ రాఘవేణేతి యన్మయా || 6.111.18 ||

ఉచ్యమానో న గృహ్లాసి తస్యేయం వ్యష్టిరాగతా |
అకస్మాచ్ఛాభికామోఽసి సీతాం రాక్షసపుంగవ || 6.111.19 ||

ఐశ్వర్యస్య వినాశాయ దేహస్య స్వజనస్య చ |
అరుంధత్యా విశిష్టాం తాం రోహిణ్యాశ్చాపి దుర్మతే || 6.111.20 ||

సీతాం ధర్షయతా మాన్యాం త్వయా హ్యసదృశం కృతం |
వసుధాయా హి వసుధాం శ్రియాః శ్రీం భర్తృవత్సలాం || 6.111.21 ||

సీతాం సర్వానవద్యాంగీమరణ్యే విజనే శుభాం |
ఆనయిత్వా తు తాం దీనాం ఛద్మనాఽఽత్మస్వదూషణం || 6.111.22 ||

అప్రాప్య తం చైవ కామం మైథిలీసంగమే కృతం |
పతివ్రతాయాస్తపసా నూనం దగ్ధోఽసి మే ప్రభో || 6.111.23 ||

తదైవ యన్న దగ్ధస్త్వం ధర్షయంస్తనుమధ్యమాం |
దేవా బిభ్యతి తే సర్వే సేంద్రాః సాగ్నిపురోగమాః || 6.111.24 ||

అవశ్యమేవ లభతే ఫలం పాపస్య కర్మణః |
భర్తః పర్యాగతే కాలే కర్తా నాస్త్యత్ర సంశయః || 6.111.25 ||

శుభకృచ్ఛుభమాప్నోతి పాపకృత్ పాపమశ్నుతే |
విభీషణః సుఖం ప్రాప్తస్త్వం ప్రాప్తః పాపమీదృశం || 6.111.26 ||

సంత్యన్యాః ప్రమదాస్తుభ్యం రూపేణాభ్యధికాస్తతః |
అనంగవశమాపన్నస్త్వం తు మోహాన్న బుద్ధ్యసే || 6.111.27 ||

న కులేన న రూపేణ న దాక్షిణ్యేన మైథిలీ |
మయాధికా వా తుల్యా వా తత్ తు మోహాన్న బుద్ధ్యసే || 6.111.28 ||

సర్వదా సర్వభూతానాం నాస్తి మృత్యురలక్షణః |
తవ తద్వదయం మృత్యుర్మైథిలీకృతలక్షణః || 6.111.29 ||

సీతానిమిత్తజో మృత్యుస్త్వయా దూరాదుపాహృతః |
మైథిలీ సహ రామేణ విశోకా విహరిష్యతి || 6.111.30 ||

అల్పపుణ్యా త్వహం ఘోరే పతితా శోకసాగరే |
క్షైలాసే మందరే మేరౌ తథా చైత్రరథే వనే || 6.111.31 ||

దేవోద్యానేషు సర్వేషు విహృత్య సహితా త్వయా |
విమానేనానురూపేణ యా యామ్యతులయా శ్రియా || 6.111.32 ||

పశ్యంతీ వివిధాన్ దేశాంస్తాంస్తాంశ్చిత్రస్రగంబరా |
భ్రంశితా కామభోగేభ్యః సాస్మి వీర వధాత్ తవ || 6.111.33 ||

సైవాన్యేవాస్మి సంవృత్తా ధిగ్రాజ్ఞాం చంచలాం శ్రియం |
హా రాజన్ సుకుమారం తే సుభ్రు సుత్వక్ష్మమున్నసం || 6.111.34 ||

కాంతిశ్రీద్యుతిభిస్తుల్యమిందుపద్మదివాకరైః |
కిరీటకూటోజ్జ్వలితం తామ్రాస్యం దీప్తకుండలం || 6.111.35 ||

మదవ్యాకులలోలాక్షం భూత్వా యత్పానభూమిషు |
వివిధస్రగ్ధరం చారు వల్గుస్మితకథం శుభం || 6.111.36 ||

తదేవాద్య తవైవం హి వక్త్రం న భ్రాజతే ప్రభో |
రామసాయకనిర్భిన్నం రక్తం రుధిరవిస్రవైః || 6.111.37 ||

విశీర్ణమేదోమస్తిష్కం రూక్షం స్యందనరేణుభిః |
హా పశ్చిమా మే సంప్రాప్తా దశా వైధవ్యదాయినీ || 6.111.38 ||

యా మయాఽఽసీన్న సంబుద్ధా కదాచిదపి మందయా |
పితా దానవరాజో మే భర్తా మే రాక్షసేశ్వరః || 6.111.39 ||

పుత్రో మే శక్రనిర్జ్జితా ఇత్యహం గర్వితా భృశం |
దృష్టారిమథనాః క్రూరాః ప్రఖ్యాతబలపౌరుషాః || 6.111.40 ||

అకుతశ్చిద్భయా నాథా మమేత్యాసీన్మతిర్ధ్రువా |
తేషామేవంప్రభావాణాం యుష్మాకం రాక్షసర్షభాః || 6.111.41 ||

కథం భయమసంబుద్ధం మానుషాదిదమాగతం |
స్నిగ్ధేంద్రనీలనీలం తు ప్రాంశుశ్చైలోపమం మహాత్ || 6.111.42 ||

కేయూరాంగదవైదూర్యముక్తాహారస్తగుజ్జ్వలం |
కాంతం విహారేష్వధికం దీప్తం సంగ్రామభూమిషు || 6.111.43 ||

భాత్యాభరణభాభిర్యద్ విద్యుద్భిరివ తోయదః |
తదేవాద్య శరీరం తే తీక్ష్ణైర్నైకశరైశ్చితం || 6.111.44 ||

పునర్దుర్లభసంస్పర్శం పరిష్వక్తుం న శక్యతే |
శ్వావిధః శలలైర్యద్వద్ బాణైర్లగ్నైర్నిరంతరం || 6.111.45 ||

స్వర్పితైర్మర్మసు భృశం సంఛిన్నస్నాయుబంధనం |
క్షితౌ నిపతితం రాజన్ శ్యామం వై రుధిరచ్ఛవి || 6.111.46 ||

వజ్రప్రహారాభిహతో వికీర్ణ ఇవ పర్వతః |
హా స్వప్నః సత్యమేవేదం త్వం రామేణ కథం హతః || 6.111.47 ||

త్వం మృత్యోరపి మృత్యుః స్యాః కథం మృత్యువశం గతః |
త్రైలోక్యవసుభోక్తారం త్రైలోక్యోద్వేగదం మహాత్ || 6.111.48 ||

జేతారం లోకపాలానాం క్షేప్తారం శంకరస్య చ |
దృష్టానాం నిగ్రహీతారమావిష్కృతపరాక్రమం || 6.111.49 ||

లోకక్షోభయితారం చ సాధుభూతవిదారణం |
ఓజసా దృష్టవాక్యానాం వక్తారం రిపుసన్నిధౌ || 6.111.50 ||

స్వయూధభృత్యగోప్తారం హంతారం భీమకర్మణాం |
హంతారం దానవేంద్రాణాం యక్షాణాం చ సహస్రశః || 6.111.51 ||

నివాతకవచానాం తు నిగ్రహీతారమాహవే |
నైకయజ్ఞవిలోప్తారం త్రాతారం స్వజనస్య చ || 6.111.52 ||

ధర్మవ్యవస్థాభేత్తారం మాయాస్తప్తారమాహవే |
దేవాసురనృకన్యానామాహర్తారం తతస్తతః || 6.111.53 ||

శత్రుస్త్రీశోకదాతారం నేతారం స్వజనస్య చ |
లంకాద్వీపస్య గోప్తారం కర్తారం భీమకర్మణాం || 6.111.54 ||

అస్మాకం కామభోగానాం దాతారం రథినాం వరం |
ఏవంప్రభావం భర్తారం దృష్ట్వా రామేణ పాతితం || 6.111.55 ||

స్థిరాస్మి యా దేహమిమం ధారయామి హతప్రియా |
శయనేషు మహార్షేషు శయిత్వా రాక్షసేశ్వర || 6.111.56 ||

ఇహ కస్మాత్ ప్రసుప్తోఽసి ధరణ్యాం రేణుగుంతితః |
యదా మే తనయః శస్త్రో లక్ష్మణేనేంద్రజిద్ యుధి || 6.111.57 ||

తదా త్వభిహతా తీవ్రమద్య త్వస్మిన్ నిపాతితా |
సాహం బంధుజనైర్హీనా హీనా నాథేన చ త్వయా || 6.111.58 ||

విహీనా కామభోగైశ్చ శోచిష్యే శాశ్వతీః సమాః |
ప్రపన్నో దీర్ఘమధ్వానం రాజన్నద్య సుదుర్గమం || 6.111.59 ||

నయ మామపి దుఃఖార్తాం న వర్తిష్యే త్వయా వినా |
కస్మాత్ త్వం మాం విహాయేహ కృపణాం గంతుమిచ్ఛసి || 6.111.60 ||

దీనాం విలపతీం మందాం కిం చ మాం నాభిభాషసే |
దృష్ట్వా న ఖల్వభిక్రుద్ధో మామిహానవగుంతితాం || 6.111.61 ||

నిర్గతాం నగరద్వారాత్ పద్భ్యామేవాగతాం ప్రభో |
పశ్యేష్టదార దారాంస్తే భ్రష్టలజ్జావగుంఠనాన్ || 6.111.62 ||

బహిర్నిష్పృతీతాన్ సర్వాన్ కథం దృష్ట్వా న కుప్యసి |
అయం క్రీడాసహాయస్తేనాథో లాలప్యతే జనః || 6.111.63 ||

న చైనమాశ్వాసయసి కిం వా న బహుమన్యసే |
యాస్త్యయా విధవా రాజన్ కృతా నైకాః కులస్త్రియః || 6.111.64 ||

పతివ్రతా ధర్మరతా గురుశుశ్రూషణే రతాః |
తాభిః శోకాభితప్తాభిః శప్తః పరవశం గతః || 6.111.65 ||

త్వయా విప్రకృతాభిశ్చ తదా శప్తస్తదాగతం |
ప్రవాదః సత్యమేవాయం త్వాం ప్రతి ప్రాయశో నృప || 6.111.66 ||

పతివ్రతానాం నాకస్మాత్ పతంత్యశ్రూణి భూతలే |
కథం చ నామ తే రాజన్ లోకానాక్రమ్య తేజసా || 6.111.67 ||

నారీచౌర్యమిదం క్షుద్రం కృతం శౌండీర్యమానినా |
అపనీయాశ్రమాద్ రామం యన్మృగచ్ఛద్మనా త్వయా || 6.111.68 ||

ఆనీతా రామపత్నీ సా అపనీయ చ లక్ష్మణం |
కాతర్యం చ న తే యుద్ధే కదాచిత్ సంస్మరామ్యహం || 6.111.69 ||

తత్ తు భాగ్యవిపర్యాసాన్నూనం తే పక్వలక్షణం |
అతీతానాగతార్థజ్ఞో వర్తమానవిచక్షణః || 6.111.70 ||

మైథిలీమాహృతాం దృష్ట్వా ధ్యాత్వా నిఃశ్వస్య చాయతం |
సత్యవాక్ స మహాబాహో దేవరో మే యదబ్రవీత్ || 6.111.71 ||

అయం రాక్షసముఖ్యానాం వినాశః ప్రత్యుపస్థితః |
కామక్రోధసముత్థేన వ్యసనేన ప్రసంగినా || 6.111.72 ||

నివృత్తస్త్వత్యతేనార్థః సోఽయం మూలహరో మహాన్ |
త్వయా కృతమిదం సర్వమనాథం రాక్షసం కులం || 6.111.73 ||

నహి త్వం శోచితవ్యో మే ప్రఖ్యాతబలపౌరుషః |
స్త్రీస్వభావాత్ తు మే బుద్ధిః కారుణ్యే పరివర్తతే || 6.111.74 ||

సుకృతం దుష్కృతం చ త్వం గృహీత్వా స్వాం గతిం గతః |
ఆత్మానమనుశోచామి త్వద్వివాశేన దుఃఖితాం || 6.111.75 ||

సుహృదాం హితకామానాం న శ్రుతం వచనం త్వయా |
భ్రాతృణాం చైవ కార్తస్సేన హితముక్తం దశానన || 6.111.76 ||

హేత్వర్థయుక్తం విధివచ్ఛేయస్కరమదారుణం |
విభీషణేనాభిహితం న కృతం హేతుమత్ త్వయా || 6.111.77 ||

మారీచకుంభకర్ణాభ్యాం వాక్యం మమ పితుస్తథా |
న కృతం వీర్యమత్తేన తస్యేదం ఫలమీదృశం || 6.111.78 ||

నీలజీమూతసంకాశ పీతాంబర శుభాంగద |
స్వగాత్రాణి వినిక్షిప్య కిం శేషే రుధిరావృతః || 6.111.79 ||

ప్రసుప్త ఇవ శోకార్తాం కిం మాం న ప్రతిభాషసే |
మహావీర్యస్య దక్షస్య సంయుగేష్వపలాయినః || 6.111.80 ||

యాతుధానస్య దౌహితీం కిం మాం న ప్రతిభాషసే |
ఉత్తిష్ఠోత్తిష్ఠ కిం శేషే నవే పరిభవే కృతే || 6.111.81 ||

అద్య వై నిర్భయా లంకాం ప్రవిష్టాః సూర్యరశ్మయః |
యేన సూదయసే శత్రూన్ సమరే సూర్యవర్చసా || 6.111.82 ||

వజ్రం వజ్రధరస్యేవ సోఽయం తే సతతార్చితః |
రణే బహుప్రహరణో హేమజాలపరిష్కృతః || 6.111.83 ||

పరిఘో వ్యవకీర్ణస్తే బాణైశ్చిన్నః సహస్రధా |
ప్రియామివోపసంగృహ్య కిం శేషే రణమేదినీం || 6.111.84 ||

అప్రియామివ కస్మాచ్ఛ మాం నేచ్ఛస్యభిభాషితుం |
ధిగస్తు హృదయం యస్యా మమేదం న సహస్రధా || 6.111.85 ||

త్వయి పంచత్వమాపన్నే ఫలతే శోకపీడితం |
ఇత్యేవం విలపంతీ సా బాష్పపర్యాకులేక్షణా || 6.111.86 ||

స్నేహోపస్కన్నహృదయా తదా మోహముపాగమత్ |
కశ్మలాభిహతా సన్నా బభౌ సా రావణోరసి || 6.111.87 ||

సంధ్యానురక్తే జలదే దీప్తా విద్యుదివోజ్వలా |
తథాగతాం సముత్థాప్య సపత్న్యస్తాం భృశాతురాః || 6.111.88 ||

పర్యవస్థాపయామాసూ రుదత్యో రుదతీం భృశం |
కిం తే న విదితా దేవి లోకానాం స్థితిరధ్రువా || 6.111.89 ||

దశావిభాగపర్యాయే రాజ్ఞాం వై చంచలాః శ్రియః |
ఇత్యేవముచ్యమానా సా సశబ్దం ప్రరురోద హా || 6.111.90 ||

స్నపయంతీ తదాస్తేణ స్తనౌ వక్త్రం సునిర్మలం |
ఏతస్మిన్నంతరే రామో విభీషణమువాచ హా || 6.111.91 ||

సంస్కారః క్రియతాం భ్రాతుః స్త్రీగణః పరిసాంత్యతాం |
తమువాచ తతో ధీమాన్ విభీషణ ఇదం వచః || 6.111.92 ||

విమృశ్య బుద్ధ్యా ప్రశ్రితం ధర్మార్థసహితం హితం |
త్యక్తధర్మవ్రతం క్రూరం నృశంసమనృతం తథా || 6.111.93 ||

నాహమర్హామి సంస్కర్తుం పరదారాభిమర్శనం |
భ్రాతృరూపో హి మే శత్రురేష సర్వాహితే రతః || 6.111.94 ||

రావణో నార్హతే పూజాం పూజ్యోఽపి గురుగౌరవాత్ |
నృశంస ఇతి మాం రామ వక్ష్యంతి మనుజా భువి || 6.111.95 ||

శ్రుత్వా తస్యాగుణాన్ సర్వే వక్ష్యంతి సుకృతం పునః |
తచ్ఛ్రుత్వా పరమప్రీతో రామో ధర్మభృతాం వరః || 6.111.96 ||

విభీషణమువాచేదం వాక్యజ్ఞం వాక్యకోవిదః |
తవాపి మే ప్రియం కార్యం త్వత్ప్రభావాన్మయా జితం || 6.111.97 ||

అవశ్యం తు క్షమం వాచ్యో మయా త్వం రాక్షసేశ్వర |
అధర్మానృతసంయుక్తః కామం త్వేష నిశాచరః || 6.111.98 ||

తేజస్వీ బలవాంచూరః సంగ్రామేషు చ నిత్యశః |
శతక్రతుముఖైర్దేవైః శ్రూయతే న పరాజితః || 6.111.99 ||

మహాత్మా బలసంపన్నో రావణో లోకరావణః |
మరణాంతాని వైరాణి నిర్వృత్తం నః ప్రయోజనం || 6.111.100 ||

క్రియతామస్య సంస్కారో మమాప్యేష యథా తవ |
త్వత్సకాశాన్మహాబాహో సంస్కారం విధిపూర్వకం || 6.111.101 ||

క్షిప్రమర్హతి ధర్మేణ త్వం యశోభాగ్ భవిష్యసి |
రాఘవస్య వచః శ్రుత్వా త్వరమాణో విభీషణః || 6.111.102 ||

సంస్కారయితుమారేభే భ్రాతరం రావణం హతం |
స ప్రవిశ్య పురీం లంకాం రాక్షసేంద్రో విభీషణః || 6.111.103 ||

రావణస్యాగ్నిహోత్రం తు నిర్యాపయతి సత్వరం |
శకటాన్ దారురూపాణి అగ్నిన్ వై యాజకాంస్తథా || 6.111.104 ||

తథా చందనకాష్ఠాని కాష్ఠాని వివిధాని చ |
అగరూణి సుగంధీని గంధాంశ్చ సురభీంస్తథా || 6.111.105 ||

మణిముక్తాప్రవాలాని నిర్యాపయతి రాక్షసః |
ఆజగామ ముహూర్తేన రాక్షసైః పరివారితః || 6.111.106 ||

తతో మాల్యవతా సార్థం క్రియామేవ చకార సః |
సౌవర్ణీం శిబికాం దివ్యామారోప్య క్షౌమవాససం || 6.111.107 ||

రావణం రాక్షసాధీశమశ్రువర్ణముఖా ద్విజాః |
తూర్యఘోషైశ్చ వివిధైః స్తువద్భిశ్చాభినందితం || 6.111.108 ||

పతాకాభిశ్చ చిత్రాభిః సుమనోభిశ్చ చిత్రితాం |
ఉత్తిప్య శిబికాం తాం తు విభీషణపురోగమాః || 6.111.109 ||

దక్షిణాభిముఖాః సర్వే గృహ్యా కాష్ఠాని భేజిరే |
అగ్నయో దీప్యమానాస్తే తదాధ్వర్యుసమీరితాః || 6.111.110 ||

శరణాభిగతాః సర్వే పురస్తాత్ తస్య తే యయుః |
అంతఃపురాణి సర్వాణి రుదమానాని సత్వరం || 6.111.111 ||

పృష్ఠతోఽనుయయుస్తాని ప్లవమానాని సర్వతః |
రావణం ప్రయతే దేశే స్థాప్య తే భృశదుఃఖితాః || 6.111.112 ||

చితాం చందనకాష్ఠైశ్చ పద్మకోశీరచందనైః |
బ్రాహ్మ్య సంవర్తయామాసూ రాంకవాస్తరణావృతాం || 6.111.113 ||

ప్రచక్రా రాక్షసేంద్రస్య పితృమేధమనుత్తమం |
వేదిం చ దక్షిణాప్రాచీం యథాస్థానం చ పావకం || 6.111.114 ||

పృషదాజ్యేన సంపూర్ణం స్తువం స్కంధే ప్రచిక్షిపుః |
పాదయోః శకటం ప్రాపురూర్వోశ్చోల్పాఖలం తదా || 6.111.115 ||

దారుపాత్రాణి సర్వాణి అరణిం చోత్తరారణిం |
దత్త్వా తు ముసలం చాన్యం యథాస్థానం విచక్రముః || 6.111.116 ||

శాస్త్రదృష్టేన విధినా మహర్షివిహితేన చ |
తత్ర మేధ్యం పశుం హత్వా రాక్షసేంద్రస్య రాక్షసాః || 6.111.117 ||

పరిస్తరణికాం రాజ్ఞో ఘృతాక్తాం సమవేశయన్ |
గంధైర్మాల్వైరలంకృత్య రావణం దీనమానసాః || 6.111.118 ||

విభీషణసహాయాస్తే వస్తైశ్చ వివిధైరపి |
లాజైరవకిరంతి స్మ బాష్పపూర్ణముఖాస్తథా || 6.111.119 ||

స దదౌ పావకం తస్య విధియుక్తం విభీషణః |
స్నాత్వా చైవార్ధవస్త్రేణ తిలాన్ దర్భవిమిశ్రితాన్ || 6.111.120 ||

ఉదకేన చ సమ్మిశ్రాన్
ప్రదాయ విధిపూర్వకం |
తాః స్త్రియోఽనునయామాస
సాంత్యయిత్వా పునః పునః || 6.111.121 ||

గమ్యతామితి తాః సర్వా వివిశుర్నగరం తతః |
ప్రవిష్టాసు పురీం స్త్రీషు రాక్షసేంద్రో విభీషణః |
రామపార్శ్వముపాగమ్య సమతిష్ఠద్ వినీతవత్ || 6.111.122 ||

రామోఽపి సహ సైన్యేన ససుగ్రీవః సలక్ష్మణః |
హర్షం లేభే రిపుం హత్వా వృత్రం వజ్రధరో యథా || 6.111.123 ||

తతో విముక్త్యా సశరం శరాసనం
మహేంద్రదత్తం కవచం స తన్మహత్ |

విముచ్య రోషం రిపునిగ్రహాత్ తతో

రామః స సౌమ్యత్వముపాగతోఽరిహా || 6.111.124 ||

|| ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే యుద్ధకాండే

ఏకాదశాధికశతతమః సర్గః ||